

مستطابق

۱۳۲۶

مجله اداره :

در سعادتده باب عالی جوارزنده

دائرة مخصوصه

مسئله مواءمة آثار جدیده مع المذنبه
قبول اولیون
درج ایدین آثار اعاده اولیون

اخطار :

دین، فلسفه، علوم، حقوق، ادبیات و سیاسیات و باطناص کرب سیاسی و کرب اجتماعی و مدنی احوال و مشورہ اسلامیه در بحث اجراء و حفظه بر نشر انور.

صاحب و مؤسسی : ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب	آبونه بدلی سنه لکی التی آیلنی	۴۰ غروش ۲۵۰ روبله ۹ فرانک	۸۰ ۶۵ ۱۷	مالک عثمانیه ایچون روسیه سائر ممالک اجنبیه
تاریخ تأسسی ۱۰ تموز ۳۲۴	قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی ۲۰ غروش فضله آلتیر	۳۲۵ شباط ۳۲۸ پنجشنبه ۱۱ شباط ۳۲۵	۷۷	عدد :

اوجینجی جلد

۱۴ صفر الحیر ۳۲۸ پنجشنبه ۱۱ شباط ۳۲۵

عدد : ۷۷

تاریخ اسلامیت

نام مستعاریلر در فنور « روزی » نیک ترکیبیه مترجم رساله

قارشی رویه

- ۶ -

مع هذا زمانی عطاالله کچیرمیوب بر آره لوق کسب و تجارتله اشتغال بیورمش. تشبث شخصیدن خالی قلامشردر. دها صوکر الری خلوتده عبادت ، مناجات جناب احدیته حصر همت ایتمکده ایدی . قرق یاشنی اکیال ایدنجی دوش هایونلرینه خلعت رسالت اکسا بیورلدی . بونک اوزرینه خلقی حقه دعوتله باشلادی .

کائناتک بوتون ذراتنه وارنججه جهلای ناسک اسنادینه جرات ایتدکلری مالا یلیقدن ، کافه نقائصدن منزله و مقدس بر صانی ، بر اله ذوالجلالی اولدیننی تقریر ، مدعاسنی حجج و براهین ایله تنویر بیوردی . هر خصوصده عقل و فکر استعمالنی امر ، تقلیدعامیانه دن زجر ایتدی . کافه افراد بشره حریت اعلانیله رؤسای دین و دنیا یه پرستش درجه سنده خضوع و انقیادی قالدردی ، طوغریدن طوغری یه جناب باریدن استعانه ، انجق درکاه الهی یه التجا فکرینی تأسیس ایلدی .

شریعت منوره لرنده هر انسان ایچون - کیمسه یه مورث ضرر اولماق شرطنه رعایتله برابر - کرب روحک ، کرب قوای بدنیه نیک هر مطلوبنی اعطایه مأذونیت ویرلمش ، تزهده مبالغه یه ، آیین رهبانیتیه دکل ! بلکه هر انسان مادام الحیاة سعی و عمله ، شرط مذکوره رعایت قیدیلر بتون اعضایی و قوای مودوعه یی ماخلق لهنده تصریفه ترغیب اولنمش ، طبیاتک کافه سی اباچه و خبائتدن خالی اولمیان شیلر تحریم

قلنمش ، هر خصوصده عدل و احسانه رعایت و دینجه مخالف بولنالمه معاملات حسنه ابرازیلر بذل مسالمت ، معقول و ملائم اولان آرزولرینه موافقت ، هنگام حریده بیله احکام اسلامیه ده تعمیق فکر مقصدیلر مراجعت ایدن اشخاصی دار اسلامه قبول و صیانت امر بیورلمش و قبول دیانت ایچون جبر واکراه ایقاعنه مساعده کوسترلمه مشدر .

[حقیقت حال ذکر اولنسان منوال اوزره اولدیننی شو آیت کریمه لر دزده مستبان اولمقددر : « قل من حرم زینة الله التي اخرج لعباده والطيبات من الرزق » [۱] « هو الذي خلق لكم مافي الارض جميعا » « كلوا واشربوا ولا تسرفوا » « كلوا مما في الارض حلالا طيبا » « و رهبانية ابتدعوها ما كتبناها » « وجعل لكم السمع والابصار والافئدة قليلا ما تشكرون » « ان الله يامر بالعدل والاحسان » « ولا يجرم منكم شأن قوم ان صدوكم عن المسجد الحرام ان تعبدوا » « وقولوا للناس حسنا » « وان احد من المشركين استجارك فاجره حتى يسمع كلام الله ثم ابلغه مأمنه » « لا اكره في الدين قد تين الرشد من النفي »]

الحاصل اول ذات ستوده صفات (عليه اكل التحيات) من قبل الله مظهر اولدیننی فیوضات سایه سنده عقل انسانی یی قید اسارتدن ، رؤسایه قارشی التزام عبودیتدن تخلیصله افراد بشریه یی وایه دار حریت قبله جق ، عالم انسانی اوج اعلا صلاح و کماله موصل اوله جق مبادی سلیمه ، سیاسیات قویمه ، اخلاق فاضله و عبادات صالحه و معاملات کامله ، غایت معتدل و ترقی یه مساعده اصول متینه تأسیس و تشریح بیورمش ، انجق بو فرصته نائل و بو وسائله مالک اولدوقدن صوکر عقل استعداد فطریسنی ابرازله اکتساب معارفه بذل مساعی ، نوع بشر شاهراه تمدن و ترقی یه سلوکه احراز تعالی ایده بیلد مشدر .

[۲] طبیات رزق بوراده مستلذات ایله تفسیر اولنمشدر .

ایشته محضاً اسلامیت سایه‌سندۀ ممالک شرقیه کمال سرعتله ، تاریخ عالمده مثلی نامشهور خارق‌العاده بر صورتله حاضر نصاب عمران و مدنیت اولمش ، غریبون ایسه فیوض مدینتک بو اساسلرینه - فیلسوفقلقه مفتخر بعض کسانک متجاهلانه ادعایرینه رغماً - شرقده اشراق ایدن انوار اسلامیتک شعاعاتی غربه وصولندن صوکر کوج حال ایله اهتدا ایده بیلمشدر .

رؤسای روحانیه‌نک انکسار نفوذلرندن اول ، اختلافات خونریزانه ایله قزانیلان اصلاحات سیاسیهدن اقدم اوروپانک کذران اولان احوال تاریخیه‌سنه وقوفی اولانلر - انصاف ایدر لسه - بو حقیقتی تسلیمده تردد ایتزلر .

الحاصل بوتون دنیانک اصلاح احوال وانتظام اموری هب نبی امی افندیمنک تأسیسنه موفق بیوردقلری قواعداسلامیه ومبانی معدنکارانه سایه‌سندۀ وجود بولدیغی قابل اشتباه اولیمان حقائق قطعیه جمله‌سندندر .

بیانات سالفه ایله امیدکی امر محقق اولان بر ذاتک معجزات کونیۀ بی‌نهایه‌سی نظر مطالعیه آلمسه بیله بو آثار خارق‌قلری اورته‌ده پارلایوب طورورکن من عبدالله مرسل ، عنایت سبحانیه‌یه مظهریتله مبعجل اولملرینی انکاره مصر اولان انصافسزلر نه درلو قچامق یوللری بوله بیلیلر . حقیقت حالک مرتبۀ بداهته وصولیه برابر حالانکار و تاویل‌صا بلقده اولمسی عقل سلیمه حیرت ویرمکده‌در . اول حضرتک امیدکی قابل انکار اولمادیغی فرق ایدنلرک بر قسمی اونی تسلیم ایله برابر لاعلی‌التعین بر شخصدن شفاهاً تلقی معلومات ایتمش اولمسی ادعایه یلته نیورلر . بو ادعاده اسکیدن بری اورته‌ده سورونمکه برابر ملاحظات آتیه ایله بطلانی آشکار اولور . [۱]

رسول اکرم حضرتلرینک بو طریقله تلقی معلومات ایتمش اولملری وارد خاطر اولان هر هانکی احتماله بنا ایدیله جک اولسه بر چوق محاذیر عقلیه‌یی استلزام ایتسنه مبنی امور ممکنه‌دن معدود اوله‌ماز .

بناءً علیه هر احتمال کوره باطل اولدیغی تبیین ایدر . محاذیرمذکوریه‌یی تعیین ایده بیلمک ایچون احتمالات مفروضه‌یی کوز اوکنه آلمق لازمدر . شویله که تلقی مذکور یا قبل النبوه ، یا خود بعد النبوه واقع اولور . قبل النبوه وقوعی فرض اولدیغی تقدیرده یا وطن اصلیری اولان مکه وجوازنده ، یا خود خارجه ، ممالک سائرده وقوعی ادعا اولنور . قبل النبوه خارجاً وقوعی احتمالنده کی بطلان وارسته ایضاحدر . چونکه اول حضرت قوم وقیله‌سی ، بالجمله مکه اهالیسی آره‌سندۀ معروف ومطمح انظار انام بولدیغی جهتله مدت مدیده غیوبت ایتسی اونلره خفی‌قاله‌مازدی .

اگر بویله بر غیبوتلری واقع اولسه‌یدی عصر مبارک‌کرنده بولنان خصمای دین طرفندن اورته‌یه آتیه‌رق اشتباه ایچون مجال واسع آچیلیدی . کندیلری تعلیم ربانیدن باشقه منبع فیضی ، مدار استناد عرفانی اولمادیغی هر زمان نشر و اعلان بیوردقلری حالده فرد آفریده بویله بر احتمال تلقی درمیان ایده‌مه‌مشدر . [۲] رسول اکرمک قبل النبوه یالکزر شام جهتله ایکی سفرلری واردر ، بری زمان بلوغلرندن اقدم عموجه‌لری ابو طالب ، دیکری سال حیاتلرینک یکریمی بشنجیسندۀ جناب خدیجه‌نک غلامی میسره‌ایله برلکده اوله‌رق وقوعه بولمشدر . بوسفرلرک هیچ برنده قافله‌دن آیرلماش ، کیسه‌ایله خصوصی ملاقاتده بولنماش در .

برده - آنفاً ذکر اولدیغی اوزره - یتیم و بیگس وامر معیشتی غیر واسع اولان ، کندیسنی فضیلت علمه ارشاد ایده جک مؤدب و حامیسی بولنمان بر ذات بویله بر فکری زهدن آله‌بیلر که تحصیل علومه قیام ایتسون ، اوصرده کندنجه‌ک مهم وامر طبیعی اولان غائله معیشت وامور تجارت مهمل بر اقله‌رق کوزینه کورونمز اولسون . حتی اجنبی ممالک‌سندۀ ساکن و عرق ومذهبه مابین اولان بر ذاتک مسلک‌سندۀ تابع اوله‌رق اونک من‌القدیم متعارف ، آباء واجداددن منتقل اعتقادات مألوفیه مغایر تعلیماتی تماماً قبوله مجبوریت حس ایتسون .

[۱] عصر سعادتده کی منکرلرک بعضیسی تعیین شخص ایدرک ادعای تعلیم ایتلیدی . اوده جبر اسمنده بر غلام رومی و یاسار اسمنده قنچ اعمال ایدر بر دمیرچی ایش که رسول اکرم حضرتلری اثنای مرورنده ، تورات و یا انجیل او قورکن بوللری دیکر مش ، یا خود دین اسلامه کیرمش اولان عائش اسمنده اهل کتابدن بر غلام و یا خود سلمان فارسی حضرتلری ایش که « ولقد تعلم انهم يقولون انما يعلمه بشر لسان‌الذین یلحدون الیه اعجمی وهذا لسان عربی مبین » آیت جلیله‌سنگ اسباب نزولی حقیقه بو روایتلر درمیان اولمشدر . معنای شریفی : بز علی‌التحقیق بیلیورز که منکرلر او کافرانی ملک دکل ، بشر تعلیم ایدر ، دیورلر ، دوشونمورلر که تعلیمه اماله کلام ایتدکاری شخصک لسانی اعجمی در . اونی نه کندیسی ، نه اونلر اکلا به‌بیلرلر . قرآن کریم ایسه لسان عربی اوزره اولوب براز تأمل ایله معناسی ظاهر اولور . بو حالده بینلرنده نصل اتحاد ادعا اولونه‌بیلر !

یا خود رسولز او شخصک او قودینی کتاب اعجمیدن بر معنا آکلامش اولسه بیله او معنایی بویله بر بیان وفصاحتی حاوی کلام عربی‌یه تحویل ایده‌مز ، دیمکدر . حاصل مفاد : اعجاز قرآن یالکزر معنا جهتیله دکل بلکه هم معانی شریفه‌سی ، هم الفاظ جلیله‌سی اعتباریله در . اونلرده شونندن بوندن ایتدکاری معنایی قرآن کریمه نظیر و معادل اوله‌بیله جک بر کلام معجز

کسوه‌سنه افراغ ایتسونلر باقلم ، دیمک اولور .

بو معنایه کوره ابطال طعن ایچون مسوق بولنان صوکر کی جمله‌لرده برای الزام ، فرض و تسلیمه بنای کلام ایدلشدر . چونکه قرآن کریمک محتوی بولدیغی علوم کثیره‌یی تعلم ایتمک اوله یولده کچرکن اوقونان ، معناسی غیر مستبین بولنان کلامی دیکله‌مکه ممکن اولیوب بلکه فائق الاقران بر استاذ کامله ملازمت ، مدت مدیده اخذ و تلقی‌یه همت ایله قابل اوله‌بیلر . [بو قابلیتده طالبک شرائط لازمه‌یی کاملاً حاضر بولمسنه متوقفدر .] قرآن کریمک قدسیته منکرلرک بودرلو اعتراضات رکیکه ایله طعنه قیام ایتلری ده اونلرک غایت مجزلرینه ، باشقه دییه جک بوله مادقلرینه شهادت ایتکده‌در . (تفسیر بیضاوی)

[۲] حالبوکه او عصرده آجی ، طائلی هر نه سویلنمش ایسه کافه‌سی ضبط ایدلش ، حتی ده مهم اعتراضلری قرآن کریمدن حکایه اولنه‌رق جرح و ابطال قلمش در .

دوقتور دوزی ده ۱۶۴۴ نجی صحیفه‌ده بو جهتی اعترافله شویله دیور : « علمای دین محمد « ص . ع » ک حقیقه خصمترینک نه دوشوندکلرینی ، نه سویله‌دکلرینی کمال صفوله بزه بیله بریورلر . اکثریا بر چوق جلی حقیقتلری احتوا ایدن او آجی استهزالی بیله مسکوت‌عنه کچمیورلر . مثلاً الخ « فاعتبروا ،

وارایسه اخبار ایتسون. یوقسه اولیه فرض وتوهم ایله دعوی قزائماز. (۵) بومعلم نه دن طولایی نفسی کتم واخفا ایتسون، نیچون برکیمسه یه اولسون حضرت رسولک تعلیم وتمهذیننده بولندیغنی آچاسون، كذلك قابلیدرکه قبل النبوه معامی بولسان ذاته رسول اکرم بذل احترام ایتدیکی حالده اوزات بوکا قاتلانسون، افشای اسرارایدوبده زمرة منافقینه التحاق ایتسون.

کرك خارجدن، کرك داخلدن اولسی مفروض برکیمسه دن تعلم نبوی واقع اولدیغنی شونکله ده قطعاً معلوم اولورکه رسول اکرم حضرت تلی قرق یاشنه بالغ اولوبده من عنداه مأذون ومأمورا اولمادقجه اظهار دعوی بیورمدقاری کبی قصص وحکایات واحکام واعتقادیاته دائر کیمسه یه حرف واحد درمیان ایتهمش لدر. حد ذاته امی اولان برذاتک فرصت بولدقجه شوندن بوندن استماعه جمع وتلفیق ایده چکی معلومات متنوعه یی دفتر خاطراته بدل قوه حافظه سنه تودیهه مجبور اوله جنی درکاردر. محفوظاتک ذهنده تقرری ایسه علی التامدی بحث ومذاکره یه توقف ایتمکده در. بو حالده اکر معلومات نبویه محض سماع ایله تلقی ایدلمش، مدار تذکر اوله جق هیچ برقید اشارته اقران ایتهمش درمه چاتممه معلوماتدن عبارت اولسه یدی مرور زمانه ذهنندن دو کولوب صاحبمسی، دعوی نبوت هنکامنده خالی الذهن قلمسی امر طبیعی اولوردی.

برده بویله عظیم بر دعویه کنیدیکنندن قیامه حاضر لانان کیمسه دعواسنی تصریح ایتیه رک اولجه بر مقدار ممارسه وتجربه ده بولتمق امر ضروریدرکه اوئانده جایگیر ضمیری اولان عزم ونیتندن آرزوسی خلافته بعض نشانهلر بارز اولور. بعده تدریجی صورتله دعواسنی اورتیه قویه بیلیر. یوقسه رسول اکرم حضرت تلی کبی «فقذلبنت فیکم عمراً من قبله افلا تعقلون» نظم شریفی وفقنجه عمرینک تمام قرق سنه سنی قوم وقبیله سی آراسنده کمال سکوت وسکونتله کچیروبده کونک برنده - اولی ده آخری قدر - قوی ومتین بر دعویه بردن بره قیام-ایده مز.

کذلك بویله برامل و آرزوده، فکر واندیشه ده بولتمش اولسه- لردی - ارباب جدال ومکاره نك زعم ایتدکلی کبی - سنه نك اون بر آئی راحت وسکون ایله کچیروبده یالکز رمضان آیلرنده انزویه چکیمکله تأمین مرام ایده مز لردی.

[حالبوکه بوانزوا مسئله سی ده تماماً طوغری دکلدیر بلکه غار حرایه آمدشده باشلاملری نبوتدن آلتی آی اول کذران اولان مدته منحصر در. ده اول بوتون اوقات مبارک سنی عالمه سی ایچنده امرار ایدردی]

همده ادعا اولنان فکر واندیشه یه طوتلق انسانک عقلنی، بالجه حواسنی، قوای ادراکیه سنی ضبط واحاطه ایده چکندن کنیدیلرینک بر مشغله دائمه، بویوک بر تلاش ایچنده بولتملرینی هر کسک حس ایتسی اقتضا ایدردی. مع هذا بویله بر تلاش واضطراب دائمی ازعاجاتی آره سنده امرار حیات ایتمکده اولسه لردی کنیدیسنده انواع اسقام

عقله، عادته، قانون طبیعتیه کلاً مغایر، فرض محاله شیهه بویله اک بعید احتمالره وجود ویرمیلیمک ایچون انسان بوتون حسیاتدن تجرد ایتک اقتضا ایدر.

الحاصل رسول اکرمک سائر دیاره عزیمت ایتمش اولمامسی، تعلم ایچون کلفت عظیمه اختیارینه داعی بولمامسی خارجاً تعلم وقوع بولمادیغنه دلیل کافیدر، باشقه درلو موانع ومحاذیر سردینه حاجت یوقدر. مکمه مکرمه ایله جوارنده ساکن برکیمسه دن تلقی معارفده بولملری ده وجوه آتیه ایله ابطال اولنور:

(۱) بویله بر تلقی علی التامدی کیزی طوتلق ممکن اوله مازدی، بهمه حال مشاهده وقوعیه معلوم اولوردی [بویاده کی قبل وقالت نه ماهیتده اولدیغنی بالاده ایضاح اولندی]

(۲) معلم فرض اولنان شخص عبده اوئانندن اولسه بتپرستک علیهنده سوز سویله مز، تورانده، انجیلده، سائر کتب سماویه ده مذکور عقائد موحدینه آگاه اوله مازدی. اکر طائفة یهوددن اولسه حضرت عیسی (ع.م) ایله والده سنک وقایع صحیحه سنی بیان ایده مز، مشار الیه مانک فضل ونزاهتلی اعترافنده بولنه مازدی. نصرانی اولسه عیسانک الوهیتی، صلب و قتل وقعه سنی، اقا نیم ثلثه اعتقادی انکار ایده مز، تحریف کتب وابتداع رهبانیت کبی قرآن کریمک محتوی اولدیغنی فضایح نصرانیه یی قاله آله مازدی. هیچ بر دینه منتسب اولیان مبتدعیندن بری اولسه یدی کنیدی حد ذاتنده معروف اولمق، رسول اکرم حضرت تلیینه تلقینانده بولنسنه مدار اوله جق بر علاقه تاریخیه سی بیلیمک لازم کلیردی.

(۳) بویله بر معلم حکیم فرض اولندقدنه ابتداع ایله یکی دین جدیده بالذات کنیدیسی دعوت ایتک، یاخود قلوب ناسده مهابت حصوله کتیره جک شعر وخطابت ویا جاه و ثروتله معروف واعوان وانصاری کثیر برذاتی توسط ایتک ده معقول ومناسب اولوب طوررکن حد ذاته امی وبی کس بر یتیمک تعلیم وتربیه سنه حصر اوقات، بی لزوم تکلفات اختیار ایتسی عقل وحکمتیه صیغماز.

(۴) معلم مذکورک امی برذاتی بومرتبه تهذیبله عقائد ابا واجدادینی تحویل، اصلا ایشتمدیکی وحی ونبوت وتزیه وتوحید مسائلی ذهننده تثبیت ایدوب کنیدیسی بویولده بر اعتقاد صمیمی یه مظهر قیله بیلیمک ایچون غایت مقتدر، خارق العاده بر حکیم اولسی اقتضا ایدر. بویله بر حکیم بی همتا ایسه غایت اشتهار ایله مشتم اولمق امر ضروریدر. حالبوکه مکمه جوارنده دکل بالجه بلاد عربده بودرجه حائر کمال بر ذات ایشیدلمش دکلدیر.

دور جاهلیته کذران اولان خطبا وشعرا ی عربک الکبالا درجه ده اولانلری ده معلوم در، بونلرک خبلی پارلاق سوزلری بولنور. فقط قرآن کریمده کی اصول ومبانی عالییه کبی مدنیت صحیحیه یه اساس اوله یق، سعادت حقیقیه تأمین ایده جک دستور حکمت اطلاقه شایان بر کلام، قطعی بر بیان صاحبی بر حکیم عربی بیلیمورز. تواریخ ادبیه وکتب محاضرات میدانده در. بویله بر حکیم بی نظیرک وجودینه واقف اولان

پیدا اوله رق ، بالخاصه - آتیده بحث وابطال اولنه جفی اوزره - (دوزی) کبی اعدای حقیقتک عز وواسناد ایتدکاری هیستریا (سکیر عاتی) استیلا ایدرک بوسوتون وجوددن دوشمسی، قوای دماغیه سنک گرفتار انحطاط اولسی لازم کلیردی . اول آخر کنیدیلمی الهامات ربانیه وارشادات سبحانییه مظهر قلمسه لردی مشهور و معلوم اولان صبر و متانت خارقانه لری دوام ایده من، او حکیمانه تدابیرک اجرا وایفاسنه مقتدر اوله مازدی .

رسالته قارش ایفاسی ضروری اولان تجیلات واحتراماتی کنیدی طرفه جلب ایتدیوبده اختیار ذاتیسیله فوت ایدرک هرشیدن محروم قالسون . کوزلری کور قولقلری صاغیرایدن شدت تعصبه گرفتار اولانلر بوکاده احتمال ویره بیلیرلر . اویله ایسه بو قدر شیئی دوشونه بیله جک ادراکه مالک اولمانلره آرتق (الله عقللر ویرسون) دیمکدن باشقه چاره من یوقدر .

(مابعدی وار) مناسترلی اسماعیل حق

عصر سوره جلیله سنک تفسیری

شمدی ایرادی معتاد بر مسئله قالیور که نزهیه کیتسه من ، نرده بولنسه من هیچ ایسته مدیکم حالده حل وایضاحی ایچون برچوق ابرامه هدف اولیورم . بو مسئله ده کسب و اختیار مسئله سی ، افعال اختیاریه نیک عبده ، یاخود خالق عبده نسبتی مسئله سیدر . طبیعی انکار ایدم که کرک مسلمانلق ایچون ، کرک مسلمانلر ایچون بوندن خطرلی بر مسئله اوله ماز . شو قدر وار که زمانک ، حادثاتک انقلابی بو عظیم مسئله ده انسانلرک قبله کاه حقیقته توجه ایتسنه ، کتاب اللهه ، ارنجی به مراجعت ایلسنه پک بیوک مدار اولمشدر .

انسانلرده بو ایچنیدن چیقلماز مسئله یه دالمق ایچون کوریلن انهمالکده صبرک ضعیفی ، یاخود فقدانی انواعندن بر نوعدر . وجدان شهادت ایدر ، حس ده بو شهادتی تأیید ایلرکه : بر آدم ایله قیلیجی قالدیرسه ده باشقه سنه اوروب اولدورسه ایشته قاتل اودر . وقعینی کورن ، خبر ویرن «فلان فلانی اولدردی ، یاخود اوردی ، یاخود تجاوزده بولندی» دیر ، بناء علیه افعالک هانکی عباددن صادر اولمش سه اوکا نسبتی لازم کله جکی مباحثه یه ، مناظره یه محتاج مسائلدن دکلدرد .

قرآنده (بما کنتم تعملون) ، (وما اصابکم من مصیبه فبما کسبت ایدیکم) کبی بزچوق آیات کریمه وار . صوکره (والله خلقکم وما تعملون) آیتی ده وار که بونکله احتجاج ایدیورلر .

اگر بوراده کی (تعملون) دن مراد بالذات عملدریمش اولسه قینه عمل انسانلره نسبت ایدلش اولور . ذاتاً شریعتک بتون احکامی بو اصل اوزرینه قائمدر . اویله یا ، اگر عبیدک فعلی کنیدیسنه عاند اولسه ایدی او فعل ایله مکلفیتی باطل اولوردی . زیرا بر شخصک قدرتی خارجنده بر ایشی ایشلمکه دعوت اولتمسی ، کذلک اراده و اختیارینک مداخله سی اولمایه جق بر تکلیف ایله مکلفیتی معقول اوله ماز . اگر قاتلک فعلی کنیدی فعلی اولسه ایدی جزای قصاص ممتنع اوله رق بزم ایچون او جزانک کافل اولدینی حیات قالمازدی .

ایمدی عقل ، شریعت ، حس ، وجدان عبیدن صادر اولان فعل عبیدک کنیدی فعلیدر حکمنده مجتهددرلر . بتون اشیانک جناب حقه راجع اولسی ، کذلک ممکناتک وجودی جناب حقه نسبتی اعتباریه اولوب بو استناد اولمدقه ممکنات ایچون موجودیت متصور اوله مامسی دلیل ایله ثابت حتی بدهات درجه سنه واصل اولان شیلردندر . بونک

تحصیل و تعلمک بعدالنبوه اولسی ایسه اصلاً متصور دکلدرد . چونکه نبوته عاند احکام و حقائق بیلمدیکمی ، انبانک حائز اولسی ضروری بولنان اوصاف وکالات احراز ایدلدیکی حالده دعوای نبوته نصل قیام اولنور ؛ اوله هیچ برشی تعلم ایتش اولمان بر شخص امی نبوت ورسالتی نه طریقه تصور ایدم بیلیر ! اصلی یوقدن بویله بر دعوایه اجتناب ایدنجه بیلمسی لابد اولان حقائق و دقائقی کنیدیسنه تماماً تعلم ایده جک بر استاذ کامل بوله جفی نه ایله کسیدره بیلیر ؟

ثانیاً بالاده ذکر اولنان محاذیر عقلیه بو تقدیره کوره دهها زیاده کسب وضوح ایتمکده در . مثلاً ذات رسالتیناهیده بویله بر اقتضای احتیاج فرض ایدلدیکی تقدیرده بعدالنبوه بعض ذوات ایله خلوت ایتسی ، بردفعه جک اولسون بر کیمسه دن تعلمده بولنسی مشاهده اوله جق ، بویله مهم و مابه الاستناد تدریساتده بولنان معلم بالجله اصحابه تفضیل ، حتی وصیت خلافتله قدری تجلیل اولنمق بر امر طبیعی اوله جق ایدی .

الحاصل اصحاب کرام ایچنده رسول اکرمک امرلرینه انقیاددن استنکاف ایلین ، مجلس سعادتلرنده بولنهرق کلمات حکم غایاتندن استفاده یه مسارعت کوسترمه ین بر فرد بولنمادیفی امر قطعیدر . مقام رسالته عرض تعظیبات باینده کافه سی یکسان ایدی . هیچ بر صحابی بو وظیفه ده تقصیر و تکاسل ایتزدی . اگر تأسیس نبوت خصوصنده خدمت واقعه ، بلکه عنایت خارقه سی سایه سننده تفرد ایتش بر استاذ ، بر مدیر بولنسه ایدی بویله مساواته قانلانماز ، امتیاز مخصوص طلبندن کیزو طور مازدی . حالبوکه هیچ بروقت بویله بر دعوای تفرد قیام ایدن اولما مشدر . جمله اصحاب کرامک اقرار و اعتراف لریله ثابتدر که اونلرک مأخذ علوم لری کتاب الله ایله احادیث نبویه دن عبارتدی . ایچلرنده کتاب وسنتدن مقتبس بولنان علومک غیری بر علم ایله ممتاز بر فرد معروف دکلدی .

برده اگر بالفرض عصر نبویه بویله بر حکیم ذیشان ، معلم عدیم الاقران موجود اولسه ایدی رسول اکرم حضرتلرینک اعلان رسالت بیورملرندن اول علم و فلسفه ایله مشهر اولمق ایجاب ایتزمیدی ؟ البت ! او حالده بودرجه اقتدار و اهلیت صاحبی بر ذات کنیدی منافعی تقدیرده او قدر بی تمیز تخمین اولنه بیلیرمی که کنیدی نفسی معدوم منزله سنه تنزیل ایدوبده دعوای نبوتی شاکردینه ترک ایتسون . مقام